

Zelena prognoza za 12.4.2019 - O MOLJCU PARADAJZA

MOLJAC PARADAJZA (*Tuta absoluta*)

MOLJAC PARADAJZA JE ŠTETOČINA POREKLOM IZ JUŽNE AMERIKE. U EVROPI JE PRVI PUT REGISTROVANA U ŠPANJI 2006. GODINE I DO DANAS SE PROŠIRILA U VEĆINU EVROPSKIH ZEMALJA. U NAŠOJ ZEMLJI PRVI PUT JE REGISTROVANA 2011. GODINE I POSTALA JE VEOMA ZNAČAJNA ŠTETOČINA. NJENO PRISUSTVO JE DOMINANTNO VEZANO ZA PROIZVODNJU PARADAJZA U ZATVORENOM PROSTORU.

ODRASLE JEDINKE SU OKO 10 MILIMETARA DUŽINE, SIVO SMEĐE BOJE I NOĆNI SU LEPTIRI. ŽENKE POLAŽU SITNA, ELIPTIČNA JAJA UGLAVNOM NA LISTOVE. LARVE SE PILE NAKON 4 DO 5 DANA. LARVA IMA ČETIRI RAZVOJNA STUPNJA. LARVE PRVOG STUPNJA SU SVETLE A KASNIJE POSTAJU ZELENE I ROZE BOJE. LARVA PRIČINJAVA ŠTETE NA SVIM NADZEMNIM DELOVIMA BILJKE PARADAJZA.

SLIKA 1. ODRASLE JEDINKE MOLJCA PARADAJZA

SLIKA 2. JAJA MOLJCA PARADAJZA NA LISTU

LARVE PRODIRU U LISTOVE, STABLO I PLODOVE PARADAJZA U KOJIMA SE HRANE I RAZVIJAJU PRAVEĆI KARAKTERISTIČNE MINE. PLODOVI MOGU BITI NAPADNUTI ODMAH PO FORMIRANJU. NA LISTOVIMA, LARVE SE HRANE SAMO MEZOFILOM OSTAVLJAJUĆI EPIDERMIS NETAKNUT.

SLIKA 3. MINE NA LISTU PARADAJZA KAO POSLEDICA ISHRANE LARVE

SLIKA 4. LARVA MOLJCA PARADAJZA I OŠTEĆENJE OD NJENE ISHRANE NA PLODU

PARADAJZ JE UGROŽEN U SVIM FAZAMA RAZVOJA, OD RASADA DO BILJAKA U PLODONOŠENJU.

OVA ŠTETOČINA IMA VISOK REPRODUKTIVNI POTENCIJAL. LARVE NE ULAZE U DIJAPAUZU DOKLE GOD IMA HRANE, TAKO DA U ZATVORENOM PROSTORU GDE SE TOKOM CELE GODINE PROIZVODI PARADAJZ, OVA ŠTETOČINA MOŽE RAZVITI 10 DO 12 GENERACIJA GODIŠNJE.

MERE ZAŠTITE

SUZBIJANJE INSEKTICIDIMA JE SAMO KOREKTIVNA MERA U KONTROLI OVE ŠTETOČINE, A PRE TOGA NEOPHODNO JE PREDUZETI SVE DRUGE RASPOLOŽIVE MERE KONTROLE:

- POSTAVLJANJE FEROMONSKIH KLOPKI ZA REGISTROVANJE PRISUSTVA I PRAĆENJE NIVOVA POPULACIJE, A TAKOĐE I ZA IZLOVLJAVANJE IMAGA
- POSTAVLJANJE VODENIH KLOPKI SA KOJIMA JE MOGUĆE JOŠ MASOVNIJE IZLOVLJAVANJE IMAGA
- POSTAVLJANJE MREŽE PROTIV INSEKATA NA ULAZ U OBJEKAT, KAO I NA MESTA ZA PROVETRAVANJE OBJEKTA

- UNIŠTAVANJE LISTOVA I PLODOVA SA LARVAMA
- PLODORED, OBRADA ZEMLJIŠTA, ADEKVATNO ĐUBRENJE I NAVODNJAVANJE
- BIOLOŠKA BORBA TJ. UPOTREBA PRIRODNIH NEPRIJATELJA. U KONTROLI MOLJCA PARADAJZA VISOKU EFIKASNOST POKAZALA JE UPOTREBA PREDATORSKE STENICE ***Macrolophus pygmaeus***. ODRASLE JEDINKE I LARVE OVE VRSTE SE HRANE JAJIMA I LARVAMA MOLJCA PARADAJZA. TAKOĐE, OVA VRSTA, VISOKU EFIKASNOST ISPOLJAVA I U KONTROLI BELE LEPTIRASTE VAŠI.

SLIKA 5. ODRASLA JEDINKA STENICE PREDATORA *Macrolophus pygmaeus*

SLIKA 6. LARVA STENICE PREDATORA *Macrolophus pygmaeus*